

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СТАНУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

***Анотація.** В статті розкриваються основні проблеми, що виникають при розробці і імплементації державної інвестиційної політики в Україні.*

Ключові слова: економічна політика, інвестиції, інвестиційна політика, ставка кредитування, державний бюджет, податки, зовнішній борг.

Биленко Т.И. Особенности современного состояния инвестиционной политики в Украине.

***Аннотация.** В статье раскрываются основные проблемы, которые возникают при разработке и имплементации государственной инвестиционной политики в Украине.*

Ключевые слова: экономическая политика, инвестиции, инвестиционная политика, ставка кредитования, государственный бюджет, налоги, внешний долг.

Bilenko T.I. The particularities of modern situation in the investment policy in Ukraine.

***Annotation.** The article reveals main problems that appear in the process of construction and implementation of state investment policy in Ukraine.*

Keywords: economic policy, investment, investment policy, credit interest rate, state budget, taxes, foreign state debt.

Постановка проблеми. Економічна політика держави, що має метою вплив на економіку країни залежно від фази економічного циклу, в якій зараз знаходиться певна країна, є системним утворенням, в рамках якого мають узгоджено, задля досягнення взаємопосилюючого ефекту, діяти фіскальна політика (або бюджетно-податкова), монетарна (або кредитно-грошова), політика доходів, зовнішньоторгівельна, структурна, регіональна, аграрна, енергетична, фінансова та інвестиційна політика. І якщо в цілому державна економічна політика має на меті підвищення економічної ефективності, стабільний економічний розвиток, довгострокове зростання ВВП, зменшення рівня бідності і реалізацію соціальної справедливості, то метою інвестиційної політики держави є забезпечення сприяючих умов для активізації власного інвестиційного потенціалу країни, а також для залучення вітчизняних і іноземних інвесторів шляхом організації для них оптимальних умов діяльності з метою збільшення прибутків і мінімізації ризиків на тлі рівновігідних умов конкуренції за ресурси і ринки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні напрями інвестиційної політики, які розвиваються в інтересах підйому економіки, підвищення ефективності виробництва та зростання життєвого рівня населення, наведені в прийнятих на державному рівні Стратегічних програмах розвитку, в програмах сприяння залученню іноземних інвестицій, в регіональних програмах розвитку. Багато наукових розробок таких видатних економістів, як В. Геєць, В. Литвицький, В. Чужиков, Ю. Бажал, Л. Федулова, Г. Андрощук та багатьох інших, присвячені проблемам структуризації інвестиційної політики на загальнодержавну, галузеву, регіональну та інвестиційну політику підприємства. Широко висвітлені в літературі питання оцінки результативності проведеної інвестиційної політики, питання шляхів залучення іноземних інвестицій, питання інноваційно-технологічного розвитку України в умовах глобалізації. В літературних джерелах окремо аналізуються такі складові економічної політики держави, як амортизаційна політика, науково-технічна політика, політика залучення іноземних інвестицій, що впливають на інвестиційну активність в країні. Але багато проблем в реалізації інвестиційної політики і пошуку шляхів фінансування інвестицій не знайшли поки що належного деталізованого висвітлення.

Практично не знайшла вирішення економічна проблема конфлікту інтересів на шляху рециклічності інвестування отриманих прибутків в українську економіку. Недостатньо проаналізовані конкретні умови і порівняльні переваги використання окремих джерел фінансування інвестицій, таких як державний бюджет, зовнішні урядові позики, зовнішні запозичення у Міжнародного валютного фонду та Світового банку та операції на відкритому ринку з урядовими цінними паперами.

Поза увагою залишається проблема шляхів долучення до інвестування вільних валютних коштів фізичних осіб – резидентів країни, проблема внутрішньокорпоративного інвестування на засадах запровадження акцієвих опціонів, проблема переважання закритих акціонерних товариств і слабкість та непрозорість фондової біржі. Особливо актуальним є аналіз причин невирішеності цих проблем і збереження відносної технологічної відсталості національного виробництва, а також перманентної нестачі коштів для інвестицій.

Тема статті. Виходячи з наведеного вище, метою статті є спроба акумулювати і структурувати наявні труднощі і проблеми в галузі інвестиційної діяльності, пов'язати мету інвестиційної політики в Україні з за-

вданнями по реалізації підходів сталого розвитку економіки, а також зробити спробу окреслення напрямів зв'язку між результативною інвестиційною діяльністю окремих компаній і конкретними формами відображення цих успіхів у вирівнюванні циклічних трендів макроекономічного розвитку, у підвищенні значень показників життєвого рівня, у забезпеченні наповнення держбюджету податковими надходженнями для реалізації витрат соціального спрямування.

Метою є також встановлення внеску процесів розширення інвестицій не лише у досягнення мультиплікативного ефекту у вигляді зростання реального ВВП, але і опосередковано у пропорційне, відповідно до темпів росту ВВП, зменшення рівня бідності в країні, щоб була очевидно соціальна віддача від інвестицій і можна було відслідковувати ефективність конкретних «привідних механізмів» від інвестицій до загальнонаціональних соціальних здобутків, застосовуючи певну систему показників. Це необхідно, оскільки велика частка виданої державної допомоги бізнесу із державного бюджету задля фінансування інвестицій, будучи консолідованими державними коштами, має давати такий же, в кінцевому підсумку, загальнодержавний ефект для платників податків, як і для конкретних компаній і фірм, що скористались цими коштами.

Виклад основного матеріалу. Вважається, що інвестиційна політика, як і інші види економічної політики, є інструментом впливу держави на економіку країни і на підприємницьку діяльність окремих господарюючих суб'єктів. Треба відмітити, що суб'єктною базою інвестування, а відповідно і виразниками інтересів, будуть, по-перше, самі інвестори, що надають займи, роблять прямі інвестиції або надають державну допомогу бізнесу, по-друге, компанії і їхні власники, що залучають кошти для інвестицій або отримують державну допомогу, реалізуючи наявні на даний момент керівні інвестиційні підходи. Загалом, інвестиційна політика, впливаючи на стан підприємницької діяльності всередині країни, слугує цілим переліком засадничих підходів і має на меті реалізацію ряду макроекономічних цілей. До цих завдань відносяться:

- 1) збалансування і стабілізація економічного розвитку в короткостроковому аспекті (антициклічна складова);
- 2) реалізація наявних достатніх умов для економічного зростання в довгостроковому аспекті (економічний зріст);
- 3) пропорційне скорочення рівня бідності з поетапним підвищенням рівня прожиткового мінімуму і скорочення частки населення, що живе біля рівня цього мінімуму;
- 4) збільшення ступеню економічної справедливості в доступі до розподілу створеного завдяки інвестиціям продукту і національного доходу (в тому числі за рахунок прогресивного оподаткування доходів і нерухомості і уникнення подвійного оподаткування найманих працівників за рахунок податку на фонд заробітної плати і податку на доходи фізичних осіб);
- 5) створення законодавчих можливостей для вирішення екологічних проблем, що супроводжують економічний зріст завдяки розширеному інвестуванню у бізнес;
- 6) забезпечення збалансованого, немонополізованого ресурсокористування, тобто забезпечення природно-ресурсної компоненти сталого розвитку економіки на ринкових, конкурентних засадах;
- 7) реалізація завдання законодавчого забезпечення механізму видачі державної допомоги і звільнення його від корупції;
- 8) сприяння інвестиціям у реальний сектор національної економіки лише на умовах виводу капіталу із тіні, тобто створення Державного реєстру юридичних і фізичних осіб – власників підприємств і блокування широкого вивозу отриманих в Україні прибутків за кордон;
- 9) сприяння інвестиціям заради збільшення ВВП України і подальшого збільшення податкової наповненості держбюджету і одночасно забезпечення можливостей для подальшої оптимізації паушальної ставки оподаткування на рівні 34% при умові суттєвого скорочення тіньової сфери економіки і виходу з неї підприємств.
- 10) сприяння інвестиційному спрямуванню іноземних надходжень (щорічно біля 6 млрд. дол.) від українських гастарбайтерів, що фактично працюють як за наймом, так і в формі малого і середнього бізнесу за кордоном.

Головною метою для інвестиційної політики в Україні в сучасних умовах має стати не стільки створення оптимальних умов для активізації інвестиційного потенціалу (як це багаторазово підкреслювалось в літературі і в різноманітних Проєктах і програмах), скільки забезпечення умов для рециклічного інвестування, тобто це наявність законодавчих гарантій для збереження і розширення бізнесу, особливо у випадку прямих інвестицій. Якщо реінвестувати отримані прибутки не вигідно або ризиковано, підприємці будуть всіма засобами ухилятися від оподаткування (в тому числі і через систему трансфертних цін), будуть виводити прибутки за кордон і там витрачати на придбання нерухомості та поповнення банківських депозитів. Це як посуд без дна: якщо не створений базис для реінвестування всередині країни, проблема нехватки інвестиційних коштів буде актуалізуватися з року в рік, утворюючи тиск на держбюджет, призводячи до збільшення зовнішнього боргу держави заради забезпечення попиту вітчизняного великого бізнесу на інвестиції, а також до перманентного підвищення податкового тиску і скорочення бюджетних соціальних витрат, щоб компенсувати надані державні субсидії бізнесу.

Як відомо, попит на інвестиції є обернено пропорційним до величини ставки банківського відсотка за кредит. І це утворює цілий комплекс проблем в українській економіці, пов'язаний з інвестиційним кліматом. Якщо кредити в Україні надаються малому і середньому бізнесу під 20%-25% річних у гривнях, а через механізм внутрішньобанківської кредитної мультиплікації, що пов'язаний з необхідністю повертати одержаний кредит з відсотками рівними частками щомісяця, а не одноразово в кінці строку, на який видано кредит, то в такому

разі розмір скорегованої ставки відсотка за кредит фактично подвоюється, і кредит є фактично виданий під 50% на рік. Такі приховані, грабункові умови надання українськими (за місцем розташування) банками кредитів спричиняють хронічну нехватку обігових коштів, масові розорення малого і середнього бізнесу, розвиток системи перекредитування за допомогою інших банків, що взагалі тільки прискорює процес банкрутства позичальника. Це утворює в надрах самої банківської системи кризу неповернення кредитів і на цьому тлі роздмухує процес непрозорого скуповування і поглинання банків.

А ще до того ж, підприємці, будучи у скрутному становищі з власною заборгованістю, часто йдуть старим перевіреним шляхом: усі свої труднощі намагаються перекрити за допомогою компенсуючого підвищення цін на свою продукцію, що за законом «великих чисел» призводить до інфляції в країні, що перевищує теоретично достатні 3%, і додає економічної невизначеності до параметрів інвестиційного клімату в Україні.

Такі специфічні умови і реальна вартість надання банківських кредитів для інвестицій мають принаймні три макроекономічні наслідки:

1. Малий і середній бізнес ухиляється від оподаткування з метою компенсації втрат від задорогого кредиту і поповнює сферу тіньового бізнесу або банкрутує.

Слід вказати на те, що частка малого і середнього бізнесу для такої за розміром країни, як Україна, на сьогоднішній день має складати біля 1,5-2 млн. суб'єктів підприємницької діяльності, що складало б вагомую частку не лише бізнесу в Україні, а саме вагомую частку суб'єктів інвестиційної діяльності. Натомість зараз в Україні інвестиційна активність перш за все уособлюється у суб'єктах великого бізнесу, а потреба у залученні інвестицій чомусь озвучується, як потреба перш за все у залученні закордонних інвестицій, ігноруючи власну внутрішню суб'єктну базу інвесторів.

2. Інвестиції у сфері малого і середнього вітчизняного бізнесу будуть збільшуватись лише за умови, якщо вартість кредиту для нього буде на рівні 8% річних у гривнях з обов'язковою пролонгацією терміну повернення коштів до принаймні року, а не щомісячно, щоб гарантувати малому бізнесу якийсь більш-менш реальний термін окупності грошей, витрачених на придбання обладнання і інших матеріальних і нематеріальних активів. Оскільки ВВП – це кінцевий результат виробничих зусиль всіх бізнес-суб'єктів (і державного сектору також), так і інвестиції треба розглядати, як капіталовкладення малого, середнього і великого вітчизняного бізнесу. До речі, державну допомогу з вітчизняного державного бюджету слід було б надавати з урахуванням останнього фактору, а також виходячи із структури національних чи іноземних власників в тій чи іншій компанії, бо цей ресурс залученого капіталу має саме консолідоване загальнонаціональне походження на відміну від усіх інших джерел поповнення капіталу. Ну і звичайно, Україна потребує прийняття нових законів про державну допомогу з регламентацією принципів вибору отримувачів державної допомоги і з зрозумілою процедурою надання субсидій певним фірмам.

3. Говорячи про інвестиції, в Україні часто наголошують на тому, що сприятливий інвестиційний клімат в першу чергу треба всіма засобами забезпечувати саме для великого бізнесу, підтримуючи його рентабельність, оскільки закриття таких великих підприємств мало б наслідком різке зростання безробіття з одночасною необхідністю виплати звільненим робітникам державних виплат по безробіттю. Але скорочуючи обсяги держ-допомоги великому бізнесу, можна переорієнтувати ці кошти: платити не допомогу по безробіттю у випадках великих звільнень через недоотримання державних грошей великими підприємствами, а допомогу звільненим робітникам одноразово в достатньо великих обсягах для створення ними малих та середніх підприємств (або так званої системи «самонайма» з подальшим залученням менеджерів, як в системі ESOP) в суміжних галузях, або в сфері торгівлі і побуту, яка досі не розвинена як слід, і обов'язково паралельно створити ланки перекваліфікації і бізнес-підготовки. Тоді зекономлені державні гроші не будуть витрачатись на технологічно нерентабельні підприємства; одночасно вдасться уникнути великих виплат по безробіттю, а створена система малих та середніх підприємств натомість дасть податкові надходження до держбюджету, і підсумковий вплив на стан держбюджету буде елімінований або ж будуть ще й значні надходження коштів. Адже ринкова економіка уособлюється не лише у великому бізнесі, але й у величезній армії (досить флюктуючій, до речі) суб'єктів малого й середнього бізнесу, які мають свою справу, а тому заінтересовані у збільшенні продуктивності праці і власних прибутків. Для соціального тла ринкової економіки завжди краще мати велику кількість вільних приватних робітників, а не велику кількість безальтернативних, низькооплачуваних, незацікавлених найманих працівників. До речі, справжнє, так потрібне Україні інноваційне, наукоємне, високотехнологічне обладнання на нових заводах все одно неодмінно призведе до вивільнення робітників, до зростання безробіття в регіонах. І законсервувати таку ситуацію із зайнятістю, як сьогодні, заради попередження зростання безробіття все одно неможливо в найближчому майбутньому. Тому інвестування в високотехнологічні галузі так чи інакше приводить до безробіття, і треба напередодні мати кошти для кредитування системи «самонайма» для звільнених.

Цікаво, що сьогодні в російських джерелах, на відміну від українських, ставиться питання про розширення технічної допомоги, направленої на поглиблення використання власних ресурсів, на підвищення кваліфікації національних кадрів, а вже потім про залучення інвестицій в формі кредитів. Наголошується, що спочатку треба ефективно використовувати власні, вітчизняні капітали, а вже потім приймати в свою економіку іноземні капітали. Відсутність суттєвої конкуренції з боку вітчизняних виробників, дешева робоча сила, великий обсяг ринку споживчого збуту і процент прибутку, що значно перевищує в Росії середню норму прибутку в розвинутих країнах і, звичайно, дешева сировина, робить російську економіку привабливою для іноземних інвесторів. В Україні ж сьогодні перш за все кажуть про необхідність залучення іноземних інвестицій. Не секрет, що в більшій частині так звані іноземні інвестиції – це інвестиції вітчизняного походження, а за географією – з офшо-

рів, причому частка тих, що повертаються в Україну, постійно зменшується. Для того, щоб вдовольнити попит на інвестиції, доцільно було б не тільки залучати на різних за ступенем важкості умовах іноземні інвестиції, але і створити сприятливі умови всередині країни (порівняно з іншими країнами, а особливо з Росією) для того, щоб отримані прибутки реінвестувались в Україні, а не вивозились за кордон, та ще й, головним чином, в офшорні зони. А особливо це важливо під кутом зору того, що зареєстровані в офшорах компанії виходять з-під податкового поля України, але, використовуючи українську робочу силу, завжди можуть експлуатувати тезу про суворі наслідки зростання безробіття в Україні у випадку незадоволення їхніх економічних вимог та в разі їхнього закриття.

Для того, щоб створити порівняльні переваги і не дати капіталам залишити українську економіку, треба завжди в порівняльному конкурентному режимі мати менші ставки за кредит у себе, аніж у сусідів, і меншу величину загального паушального податку (тобто менший податковий тиск на підприємництво), і не вирішувати проблеми вітчизняних монополій шляхом надання їм субсидій з державного бюджету, оскільки це призводить до збільшення внутрішнього державного боргу, а в подальшому – до збільшення податків задля покриття щорічного дефіциту чи до необхідності залучати зовнішні кредити для фінансування дефіциту, тим самим збільшуючи ще й розмір зовнішнього державного боргу.

За умов відсутності виваженого Закону про державну допомогу в Україні завжди буде зростати внутрішній і зовнішній борг, цінні папери казначейства не будуть користуватися попитом серед вітчизняних банків і серед фізичних осіб в тому розмірі, який був би бажаним для часткового покриття внутрішнього державного боргу. І тому більше 44 млрд. доларів, що накопичені всередині України, не приймають участі в забезпеченні долучення інвестицій до української економіки. Тобто потенційний внутрішній інвестор практично не задіяний на ринку цінних паперів і відлучений від інвестування, та ще й на тлі непрозорого фондового ринку і тотального переважаючого закритих акціонерних товариств. Але не треба забувати, що у випадку крайньої фінансової заборгованості, у держави завжди буде спокуса або використати валютні резерви, або вдатись до грошової емісії, або в крайньому випадку допродати залишки державних підприємств і державного майна і закінчити продажем земель іноземцям через так звану «довгострокову» оренду.

В умовах, коли значна частка українських банків і компаній належить не Україні, а закордонним власникам, важливо буде вмовити цих закордонних власників робити реінвестування в ці підприємства, а не вивозити отримані прибутки за кордон, в країни базування капіталу, замість забезпечення розширеного відтворення в Україні. В таких умовах завжди можливий тиск з боку іноземних інвесторів, що не додає прогнозованості стану економічного розвитку і стану фінансових показників. В таких умовах зменшуються шанси на підтримку стабільності зростання реального ВВП, і українська економіка стає чутливою до кризових змін кон'юнктури як в країнах цих закордонних власників-інвесторів (які можуть швидко перевести капітали до себе в країну базування у випадку власної потреби, задля тиску чи у випадку погіршення фінансової ситуації у себе вдома у власній банківській системі, наприклад), так і в світовій економіці в цілому.

Якщо зробити спробу систематизувати важливі внутрішні фактори та причини, що заважають ефективній інвестиційній діяльності в Україні, то можна навести наступне.

1. Непрозорість української економіки, що знаходить свій вираз у 50%-й тіньовій економіці, у інформаційній непрозорості та низькій ліквідності фондового ринку, у переважаючому позабіржовому секторі українського фондового ринку, у відсутності уніфікованого Державного реєстру власників підприємств з обов'язковою публікацією відкритої інформації про фінансову ситуацію в компаніях.

2. Подвійне оподаткування доходів фізичних осіб (спочатку у вигляді оподаткування фонду заробітної плати, а потім ще й оподаткування за 15%-ою ставкою доходів фізичних осіб, а головним чином, осіб найманої праці) призводить до зниження купівельної спроможності громадян та до зниження сукупного попиту в Україні, що не стимулює вітчизняний бізнес, орієнтований на внутрішній ринок, до збільшення виробництва і до відповідного збільшення власних інвестицій.

3. Проголошена офіційно заявнича схема відкриття нового бізнесу ускладнюється завдяки бюрократичним перевіркам і корупції, що додає організаційних труднощів для інвестиційного процесу в Україні.

4. Законодавча невирішеність вносить свій внесок особливо в сфері законів про інтелектуальну власність, про аудит, про контроль над процесами злиття компаній, про трансфертні ціни, про державну допомогу, про підтримку конкуренції.

5. У держави не вистачає фінансових коштів, щоб надавати державні субсидії або податкові преференції заради стимулювання інвестицій, оскільки головною метою уряду є збалансованість видатків і доходів держбюджету, а серйозна інвестиційна політика вимагає значних коштів і обертається зменшенням податкових надходжень до бюджету в короткостроковому періоді. До цих наслідків, до речі, приводить і амортизаційна політика, що тісно пов'язана за своїми цілями з інвестиційною політикою.

Тобто під кутом зору однорічного часового терміну інтереси бездефіцитності бюджету завжди перемагають над інтересами розширення інвестиційної діяльності, оскільки зростання інвестицій, втілене у зріст ВВП, дасть результативні (збільшені) податкові надходження до держбюджету не одразу, навіть не через рік або два. Таким чином, існує невирішена проблема неспівпадання в часі двох економічних цілей:

- 1) наповненості і бездефіцитності держбюджету саме зараз і в щорічному обрахуванні;
- 2) розвитку інвестиційної діяльності, середній строк акумульованої окупності якої залежно від галузей, типів виробництва, географії шляхів збуту готової продукції фактично дорівнює в Україні від двох до десяти років.

До речі, якщо згадати окремі періоди розвитку економіки США, то там був період, коли держбюджетний дефіцит дорівнював 4% від ВВП протягом 10 років підряд, але за цей період вдалось перейти на нові технології і замкнуті цикли виробництва. Україну ж змушують, у цілковитій відповідності з метою закордонних кредиторів щодо фінансових гарантій повернення їм боргу, дотримуватись вимоги про необхідність забезпечення бездефіцитного бюджету або на рівні 1%-2% від ВВП. Ми маємо на увазі вимоги МВФ до України при наданні кредитів, що наводились в кожному з Меморандумів. Але такий «короткий повідок» дає змогу профінансувати надані попередньо з боку МВФ кредити, і в той же час не дає Україні довготермінових можливостей для економічного маневру і саме для держбюджетного (у більш широкому часовому діапазоні) фінансування державної інвестиційної політики, для ефективної реалізації якої потрібні перш за все великі гроші. Особливо ж жорсткими для України були вимоги Меморандумів, що стосувались контролю з боку НБУ за грошовими агрегатами, за розміром грошової бази та емісії з метою контролю над ситуацією з інфляцією та за забезпеченням витрат з держбюджету під кутом зору підтримки бездефіцитності бюджету.

Щоб профінансувати інвестиції в Україні, треба чітко усвідомлювати, що це мають робити не лише держава за рахунок коштів держбюджету, шляхом субсидій та податкових преференцій, не лише іноземні інвестори шляхом прямих інвестицій чи надання позик, а й господарюючи суб'єкти фінансового ринку, такі як комерційні банки, приватні пенсійні фонди, інвестиційні фонди, страхові компанії та фондова біржа, які завжди конкурували між собою за вільні грошові кошти домогосподарств і суб'єктів підприємницької діяльності.

Що стосується фондового ринку, то недостатня участь його в реалізації сприяння інвестиціям пояснюється тим, що ускладнений контроль за операціями з цінними паперами через наявність кількох торгових майданчиків; ускладнене поширення інформаційних біржових індикаторів про якісні параметри операцій з цінними паперами через інформаційну непрозорість підприємств – емітентів; обмежена кількість інструментів фондового ринку; має місце завищення вартості чистих активів інвестиційних фондів через маніпуляції з цінами. Проблемами фондового ринку, що мав би акумулювати інвестиційні ресурси як держави, так і ринкових агентів, стають низькі темпи запровадження міжнародних стандартів розкриття інформації, зокрема, міжнародних стандартів інформації Міжнародної організації комісії з цінних паперів (IOSCO) та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB).

До основних перешкод відносяться і низький рівень виокремлення прав власності, особливо міноритарних власників, низький рівень корпоративного управління, велика кількість корпоративних конфліктів, в тому числі, через порушення умов виплати дивідендів міноритарним акціонерам.

Україна є дуже зацікавленою в залученні стратегічних іноземних інвесторів до вітчизняного ринку цінних паперів. Але іноземних інвесторів, в першу чергу, цікавить стабільність національного законодавства, особливо в тій частині, що стосується фондового ринку; чітке забезпечення прав акціонерів; застосування норм Європейського Кодексу корпоративного управління; відсутність бар'єрів для вільного перетоку іноземного капіталу; прозорість документальної звітності українських компаній.

Іноземних інвесторів цікавить ефективне запровадження в Україні законодавства про конкуренцію і банкрутство, усунення дискримінаційних заходів та підтримка компаній, що роблять інвестиції, створення державного реєстру підприємств-власників з обов'язковою публікацією відкритої інформації про організаційну і фінансову ситуацію в компаніях, а також запровадження адміністративного контролю за процесами злиття компаній і перевірка легітимності подібних дій.

Іноземні інвестори потребують покращення ситуації в Україні з незалежною аудиторською експертизою; з ситуацією в сфері кодифікації законів, регламентуючих підприємницьку діяльність; в сфері правил надання державної допомоги, що стосуються спеціальних податкових режимів, урядових гарантій, наданих окремим компаніям чи їх філіалам; зрозумілої процедури надання субсидій певним окремим фірмам. В той же час задоволення всіх вимог іноземних інвесторів викличе складнощі у підтримці збалансованості держбюджету, викличе проблеми з експортними потужностями і конкурентоспроможністю українських компаній, з функціонуванням ефективного державного сектору та з високими інституціональними і вартісними витратами.

Висновки

На поверхні видно проблему, точніше протиріччя, що утворилось між короткостроковими аспектами і довгостроковими наслідками політики в сфері інвестування. Не узгодженими є проблеми співвідношення між обсягами внутрішнього інвестиційного потенціалу України і обсягами зовнішніх залучень та прямих зовнішніх інвестицій. Як завжди, неможливо скинути з терезів проблему конфліктів інтересів вітчизняних і закордонних інвесторів, малого і середнього бізнесу, з одного боку, і великих корпорацій-монополістів – з іншого. Існує проблема недостатності фінансування інвестицій з боку держави, і, водночас, держава взяла на себе невинуватого важку фінансову ношу по сприянню інвестиціям, поширюючи не властивий їй у ринковій економіці і фінансово не виправданий інвестиційний «патерналізм».

Інвестиційна політика держави в будь-якому разі є лише частиною, хоча й важливою, загальної економічної політики в царині співзгодженості цілей, в розподілі коштів на фінансування усіх напрямів державного регулювання. Забезпечуючи ефективну реалізацію власної інвестиційної політики, держава має узгоджувати з інвестиційними цілями весь діючий інструментарій бюджетно-податкової політики, кредитно-грошової політики, політики доходів, валютної політики і т.п., щоб досягти синергійного ефекту від співдружнього застосування засобів та інструментів тієї чи іншої політики, враховуючи відмінності у внутрішніх та зовнішніх лагах

окремого виду економічної політики, а також зважаючи на прогнози термінів настання тієї чи іншої фази внутрішнього економічного циклу, що, в свою чергу, зазнає впливу світових економічних коливань.

Список використаних джерел

1. State Statistical Committee of Ukraine (Web resource). Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Механізм реалізації стратегії інноваційно-технологічного розвитку України в умовах глобальних викликів: матер. міжнар. наук.-практ. конф. 1-2 листопада 2012. – К.: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2012р.
3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020р.р. в умовах глобалізаційних викликів: Матер. Парламентських Слухань у Верховній Раді України 17 червня 2009р. За заг.ред.проф. В.І. Полохала. – К.: Парламентське вид-во, 2009. – 630с.
4. Закон України « Про інвестиційну діяльність» – Вісник Верховної Ради, №47, 1991.
5. World Investment Report 2009: United Nations Conference on Trade and Development. – New-York and Geneva, 2009.
6. Геєць В.М. Політекономічні й інституціональні засади справедливості та усталеності соціально-економічного розвитку: Зб. наук. праць. Вип.2(13). – Дніпропетровськ: Ін-т ім. А. Нобеля, 2012. – с.41-46.

Стаття надійшла до редакції 28.11.2013